

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OP.0500.9.2026.AK
4237132.17194375.13967510
Warszawa, 02-03-2026

Dot. odpowiedzi na Interpelację Posłanki Olgi Semeniuk-Patkowskiej w sprawie społecznych, ekonomicznych i organizacyjnych skutków wprowadzenia powszechnego systemu kaucyjnego, K10INT15233

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na przekazaną interpelację, poniżej przedstawiam szczegółowe wyjaśnienia.

1. **Czy Ministerstwo przeprowadziło analizę społecznych skutków systemu kaucyjnego, w szczególności jego wpływu na osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców budynków wielorodzinnych?**

Kwestie zapewnienia dostępności systemu kaucyjnego dla osób z niepełnosprawnościami są w ostatnim czasie przedmiotem prac Rady Dostępności działającej przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR). Współpracujemy z przedstawicielami Rady oraz operatorami systemów kaucyjnych w zakresie przygotowania rekomendacji dot. działania poszczególnych elementów systemu kaucyjnego i zapewnienia jak najszerszej jego dostępności. Zapewnienie pełnej dostępności systemu będzie wymagało współpracy i zaangażowania wielu podmiotów począwszy od projektantów i wytwórców maszyn RVM, oprogramowania na nich działającego, właścicieli jednostek handlowych i personelu sklepów oraz punktów zbiórki, a także samych zainteresowanych udziałem w systemie. MKiŚ będzie rozpowszechniać za pomocą swojej strony internetowej wyniki tego projektu.

Dodatkowo z informacji prasowych i spotkań branżowych wiemy, że pojawiają się firmy zainteresowane tworzeniem rozwiązań ułatwiających funkcjonowanie punktów zbiórki w okolicy budynków wielorodzinnych. Takie rozwiązania nie były wskazane w ustawie, ale w ramach tworzonego systemu ujawniły się obszary, gdzie zidentyfikowane zostało zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi i firmy mogą samodzielnie je wypełnić. Tak więc pomimo braku regulacji czy wytycznych ze strony urzędu, firmy znajdują przestrzeń do wdrażania swoich rozwiązań, które mają przyczynić się do zwiększenia powszechności i dostępności systemu kaucyjnego.

2. **W jaki sposób system kaucyjny ma realnie obniżyć koszty gospodarki odpadami, skoro jednocześnie samorządy podnoszą opłaty za odbiór odpadów z powodu „braku surowca” w systemie komunalnym?**

System kaucyjny nie został zaprojektowany, aby stanowić przychód zasilający budżety samorządów surowcami, lecz po to, by producenci – zgodnie z zasadą rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP) – zaczęli finansować zbiórkę i recykling opakowań, które wprowadzają na rynek. Docelowo w funkcjonującym w pełni systemie będzie to

przesunięcie kosztów z mieszkańców i samorządów na przedsiębiorców wprowadzających napoje w opakowaniach.

System kaucyjny będzie przyczyniać się do obniżenia kosztów, w skali całego kraju – w postaci mniejszej ilości zmieszanych odpadów, możliwości osiągnięcia unijnych poziomów recyklingu, wyższej jakości surowca do recyklingu, niższych kosztów zagospodarowania zebranych odpadów opakowaniowych i przeniesienia finansowania z mieszkańców na producentów. Według aktualnych danych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi wiele gmin nie osiągnęło wymaganego poziomu recyklingu tych odpadów. Dokonywane przez mieszkańców zwroty odpadów opakowaniowych w ramach systemu kaucyjnego zwiększać będą poziomy selektywnego zbierania, a w kolejnym kroku również recyklingu, który będzie mógł zostać zaliczony do poziomów recyklingu odpadów komunalnych zapewnianych przez gminy. Dane ze sprawozdań za 2025 r. przygotowywane przez podmioty prowadzące systemy kaucyjne zostały przekazane do gmin, które mogą uwzględnić je w swoich sprawozdaniach.

3. *Dlaczego obywatele nie mogą zgniatać opakowań objętych kaucją, skoro ogranicza to ilość miejsca w mieszkaniach i utrudnia transport, a jednocześnie nie otrzymują za surowiec żadnego realnego wynagrodzenia poza zwrotem własnych środków?*

Rekomendacja dotycząca niezgniatania opakowań objętych systemem wynika przede wszystkim z technicznych wymogów systemu kaucyjnego. Opakowania muszą zachować swoją integralność, ponieważ zwrot jest możliwy tylko za opakowania prawidłowo zidentyfikowane przez punkty zbiórki. Zgniecione opakowanie może nie zostać rozpoznane przez automat lub zostać odrzucone jako niekwalifikujące się do zwrotu. Choć brak możliwości zgniatania może utrudniać przechowywanie, szczególnie w małych mieszkaniach i transport opakowań, jest to kompromis technologiczny, który obowiązuje również w innych europejskich systemach kaucyjnych. Dzięki temu cały system działa sprawnie – opakowania trafiają nienaruszone do maszyn sortujących, a odzysk surowca jest bardziej efektywny. System kaucyjny został zaprojektowany tak, aby konsumenci mogli dokonywać zwrotów opakowań w ramach swoich codziennych zakupów. Jest to również istotne dla operatorów i producentów, gdyż wtedy surowiec szybciej wraca do obiegu. Operatorzy dokładają starań, aby siatka punktów zbiórki była jak najgęstsza i każdy mógł dokonywać zwrotu opakowań w wygodnym dla niego miejscu.

Co warte podkreślenia, zwrot kaucji nie jest wynagrodzeniem za surowiec, lecz wyłącznie zwrotem środków własnych, co jest fundamentem systemu kaucyjnego – kaucja ma być bodźcem do oddania opakowania, a nie formą sprzedaży surowca. W ramach systemu to producent, zgodnie z zasadą ROP, finansuje zbiórkę i recykling, a nie obywatel.

4. *Kto faktycznie czerpie korzyści finansowe z funkcjonowania systemu kaucyjnego – w szczególności z nieodebranych kaucji – oraz jakie mechanizmy kontroli nad tymi środkami zostały wprowadzone?*

Operatorzy systemu kaucyjnego działają w formule *not-for-profit*, a nieodebrana kaucja ma być przeznaczana na finansowanie systemu. Po kilku miesiącach od startu systemu nie można mówić o korzyściach finansowych związanych z działaniem. Operatorzy wchodzi właśnie w fazę intensywnych inwestycji, aby ich oferta kierowana do jednostek prowadzących punkty zbiórki mogła być bardziej atrakcyjna i lepiej dopasowana.

Każde wyliczenia w zakresie niezwróconej kaucji będą mogły być prowadzone po roku działania systemu. Na ten moment, w związku z lawinowym zwiększaniem się liczby opakowań wprowadzonych w ramach systemu, operatorzy będą musieli ponieść zobowiązanie dotyczące finansowania kosztów ich zbierania, odbioru i transportu.

W związku z potrzebą rozbudowy sieci w tym zakresie ewentualna nieodebrana kaucja będzie przeznaczana na kolejne inwestycje.

5. **Czy Ministerstwo planuje wprowadzenie korekt systemu, które ograniczyłyby jego uciążliwość społeczną, w tym:**
- a) możliwość zgniatania opakowań,
 - b) zwiększenie dostępności punktów zwrotu,
 - c) alternatywne formy rozliczania kaucji dla osób wykluczonych komunikacyjnie lub ruchowo?

Ad. a) Zwrot opakowań w formie niezgniecionej wynika z konstrukcji systemu i możliwości zastosowanej technologii, a nie z braku poszanowania dla wygody obywateli. Na razie zasada ta jest konieczna, by system funkcjonował poprawnie, a zwroty były szybkie i wiarygodne. Ze tego względu nie będą w tym zakresie wdrażane zmiany w przepisach.

Ad. b) Operatorzy są zobowiązani do utworzenia w każdej gminie przynajmniej jednego stacjonarnego punktu odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych w ramach systemu. Jak raportują operatorzy na koniec zeszłego roku utworzono ok. 40 tys. punktów zbiórki z czego blisko 15 tys. uruchomiono w małych jednostkach o powierzchni poniżej 200 m². Kolejne umowy na organizację punktów zbiórki są podpisywane i punkty takie są tworzone. Operatorzy wskazują na dużą ostrożność jednostek handlowych w przystępowaniu do systemu. Stąd realizowane przez MKiŚ inicjatywy. MKiŚ we współpracy z Rzecznikiem Małych i Średnich Przedsiębiorców, oraz m.in. PIH, POHiD, Konfederacją Lewiatan ustalił na spotkaniu w dniu 14 lipca 2025 r., wspólną realizację kampanii informacyjnej dla właścicieli jednostek handlowych. Przygotowano dedykowane dla przedsiębiorców, tj. materiały informacyjne – broszurę zawierającą najważniejsze informacje istotne z punktu widzenia prowadzącego jednostkę handlową, a także nagrano webinarium i opracowano postery informacyjne do pobrania i wydrukowania. Webinarium dostępne jest na stronie internetowej Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców oraz na stronie MKiŚ dedykowanej małym sklepom. Broszura oraz postery dostępne są w zakładce z materiałami do pobrania.

Ad. c) Kwestia formowania ofert podmiotów handlowych dla stacjonarnych punktów zbiórki w tym dla osób wykluczonych komunikacyjnie lub ruchowo dzieje się obecnie bez konieczności wprowadzania zmian w przepisach. Firmy oferują odbiór opakowań w ramach transportu zwrotnego dostarczanych zamówień albo tworzą punkty zbiórki w bliskości zabudowy wielorodzinnej. Dzięki braku narzuconych rozwiązań w tym zakresie firmy mają możliwość realizować własne inicjatywy i rozwijać lokalne biznesy.

6. **Czy rząd rozważa rekompensaty dla samorządów, aby wprowadzenie systemu kaucyjnego nie skutkowało automatycznym wzrostem opłat za gospodarowanie odpadami dla mieszkańców?**

Takie działania nie są planowane, a resort nie podziela opinii o wzroście opłat powodowanym przez wprowadzenie systemu kaucyjnego.

Jednocześnie warto zaznaczyć, że uchwałą Rady Nadzorczej NFOŚiGW nr 214/25 z dnia 18 grudnia 2025 r. ustalone zostały szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć w ramach programu priorytetowego „Racjonalna gospodarka odpadami”, część 6) SUP – uprzątnięcie i zbieranie oraz transport i przetwarzanie odpadów powstających z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Dzięki możliwości uzyskania dodatkowych środków finansowych gminy będą miały możliwość pokrycia kosztów utworzenia i utrzymania systemów zbierania odpadów z tworzyw sztucznych, transportu tych odpadów oraz ich przetwarzania. Program będzie realizowany w latach 2026-2030 a jego planowany budżet wynosi do 300 mln zł – zgodnie z prognozowanymi wpływami z opłat SUP. Nabór

wniosek będzie odbywać się w trybie ciągłym. Wysokość dofinansowania określana będzie na podstawie stanu ludności w gminach na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie, zgodnie z opublikowaną informacją GUS oraz zgodnie ze wzorem wskazanym w programie. Planowana data rozpoczęcia naboru wniosków to 1 kwietnia 2026 r.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM.